

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmen 10
1240 København K

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf.: 33 15 30 70
Fax.: 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 4.05.2006
Navn: Ole Espersen
Side 1 af 3

Ref.: dok raj 400208

I skrivelse af 5.april 2006 anmodede Justitsministeriet om en udtalelse vedrørende lovgivningen om forbuddet mod forskelsbehandling pga. race mv. Anmodningen har sit grundlag i et ønske fra Folketinget om en oversigt over dansk lovgivning om ligebehandling generelt.

Retssikkerhedsfonden har ingen bemærkninger til den nævnte lov med henblik på eventuelle enkeltstående ændringer af denne.

Deltagere i fondens Forum for retssikkerhed har imidlertid rejst nogle principielle spørgsmål. Disse skal ses på den baggrund, at de forskellige dele af lovgivningen vedrørende forbuddet mod diskrimination og sikring af ligebehandling er gennemført på forskellige tidspunkter og med forskellig baggrund. Nogle er gennemført på basis af FN forpligtelser, andre baseret på vedtagelser i EU og andre igen på rent nationalt grundlagt. I nogle tilfælde er der knyttet klageorganer til lovgivningen, mens dette ikke er tilfældet i andre. Undertiden kan det være vanskeligt, for dem der ønsker at benytte sig af lovgivningen, at erhverve en sikker orientering om, hvilket organ der er kompetent ("eller mest kompetent"). Netop fordi det er personer, der ofte er uden noget stærkere netværk i landet, er det væsentligt, at der er klarhed på disse områder, og at de retsmidler, der står til rådighed, er effektive. Det er på denne baggrund, at vi anser en stykvis revision af enkeltdele af lovgivningen for mindre hensigtsmæssig, hvorimod et generelt arbejde med henblik på klargøring og harmonisering utvivlsomt vil være formålstjenligt.

En af deltagerne, professor dr.jur. Peter Pagh, har givet udtryk for, at der i et vist omfang har været tale om en ikke-gennemtænkt knopskydning af klagenævn, og at der ikke altid er foregået tilstrækkelig dybtgående overvejelser om, hvorvidt disse er egnede til brug i sager, der ikke har

Fondens bestyrelse:
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen ●
Professor Vagn Greve ●
Advokat Christian Harlang ●
Landsdommer
Holger Kallehauge ●
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof ●
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Professor
Lennart Lynge Andersen ●
Professor dr. jur.
Flemming Balvig ●
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør H. J. Engbo ●
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen ●
Professor Vagn Greve ●
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen ●
Advokat Christian Harlang ●
Professor dr. med. Niels Højby ●
Advokat Thorkild Høyer ●
Dr. med. Torben Ishøj ●
Landsdommer
Holger Kallehauge ●
Professor Ole Krarup ●
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen ●
Advokat Helle Lokdam ●
Professor dr. phil. Anker Brink Lund ●
Professor Brian Patrick McGuire ●
Professor dr. jur. Peter Pagh ●
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen ●
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof ●
Overlæge Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Professor Eva Smith ●
Advokat Tyge Trier ●
Professor Per Ole Träskmann ●
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

karakter af administrativ rekurs, men af partstvister. Professor Pagh rejser også spørgsmålet om, hvorvidt procesformen ved klagenævn på betryggende måde kan afgøre erstatningskrav. Professor Pagh's udtalelse vedlægges til orientering.

Andre deltagere er ikke uenige i disse betragtninger men finder på den anden side, at forskellige grunde taler for, at der netop indenfor ligebehandlingsområdet er behov, og undertiden internationale krav om, en særlig nem adgang til behandling af klager. En række konventioner har således formuleret krav herom.

For at undgå retsusikkerhed er det imidlertid væsentligt, at der stilles grundlæggende (yderligere) krav til et klagenævn, herunder navnlig

- kompetence (herunder afgrænsning i forhold til domstole og andre myndigheder)
- uvildighed (sammensætning)
- retsgarantierne
- procesform (herunder officialvirksomhed/kontradiktion, begrundelsespligt m.v.)
- mulighed for advokatbeskikkelse
- omkostninger (klagegebyr?)

I øvrigt bør domstolsbehandling også overvejes som et alternativ, især såfremt det lykkes at gøre domstolsbehandling lettere tilgængelig i fremtiden.

En del af de ovenfor nævnte retssikkerhedsmæssige problemer, især med hensyn til kompetenceafgrænsninger, ville løses, såfremt der blev etableret et fælles klageorgan for al forbudt diskrimination. Det vil utvivlsomt sikre en mere effektiv beskyttelse mod diskrimination. Det vil være lettere at anvende for forurettede parter, og organet må formodes at ville oparbejde en betydelig større erfaring og effektivitet end tilfældet er i den nuværende situation. Det bør i denne forbindelse fremhæves, at en række problemstillinger jo er ganske ligartede uanset hvad diskriminationsgrunden måtte være, og hvilket organ man skal klage til. Det gælder fx spørgsmålet om, hvorvidt en forskelsbehandling kan være retmæssig, fordi den har en objektiv og fornuftig baggrund.

Også spørgsmålet om tilladeligheden af positive særforanstaltninger frembyder problemer, hvor en samlet større ekspertise og erfaring, end der muligvis opnås under den nuværende tilstand, vil være fordelagtig.

Et andet spørgsmål, end det lige berørte vedrørende en samlet behandling af diskriminationsklager, er naturligvis spørgsmålet om, hvorvidt der bør lovgives mod diskrimination i generel form for alle minoriteter. Dette er

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf.: 33 15 30 70

Fax.: 33 15 30 61

Mail:

post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 4.05.2006

Navn: Ole Espersen

Side 2 af 3

Fondens bestyrelse:

Professor em. dr. jur. (formand)

Ole Espersen ●

Professor Vagn Greve ●

Advokat Christian Harlang ●

Landsdommer

Holger Kallehauge ●

Seniorkonsulent, cand. jur.

Lars Adam Rehof ●

Cand. mag. lic. jur.

Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Professor

Lennart Lynge Andersen ●

Professor dr. jur.

Flemming Balvig ●

Adjunkt ph.d. Thomas Elholm ●

Advokat Bjørn Elmquist ●

Fængselsinspektør H. J. Engbo ●

Professor em. dr. jur. (formand)

Ole Espersen ●

Professor Vagn Greve ●

Professor dr. jur.

Jens Vedsted Hansen ●

Advokat Christian Harlang ●

Professor dr. med. Niels Højby ●

Advokat Thorkild Høyer ●

Dr. med. Torben Ishøj ●

Landsdommer

Holger Kallehauge ●

Professor Ole Krarup ●

Tidligere byretspræsident

Claus Larsen ●

Advokat Helle Lokdam ●

Professor dr. phil. Anker Brink Lund ●

Professor Brian Patrick McGuire ●

Professor dr. jur. Peter Pagh ●

Cand. jur. Ulrich Horst Petersen ●

Seniorkonsulent, cand. jur.

Lars Adam Rehof ●

Overlæge Bente Rich ●

Juridisk konsulent, cand. jur.

Therese Rytter ●

Statsautoriseret revisor

Lars Skovgaard-Sørensen ●

Professor Eva Smith ●

Advokat Tyge Trier ●

Professor Per Ole Träskmann ●

Cand. mag. lic. jur.

Preben Wilhjelm ●

Specialkonsulent,

Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

som bekendt sket i en lang række vestlige lande, men der har endnu ikke i Danmark været et politisk flertal herfor, fx i form af en ratifikation af protokol nr. 12 til Den europæiske menneskerettighedskonvention. Der er således eksempelvis væsentlig forskel på området for beskyttelsen indenfor og udenfor arbejdsmarkedet. Det må anses som en mangel, at der hverken i Grundloven eller i anden lovgivning findes et generelt diskriminationsforbud, som beskytter alle minoritetsgrupper. EU kommissionens forslag om et Europæisk år (2007) for lige muligheder for alle bør være en væsentlig baggrund for at overveje dette.

Med venlig hilsen

Ole Espersen

Nybrogade 8
1203 København K

Tlf.: 33 15 30 70
Fax.: 33 15 30 61
Mail:
post@retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 4.05.2006
Navn: Ole Espersen
Side 3 af 3

Fondens bestyrelse:

Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen ●
Professor Vagn Greve ●
Advokat Christian Harlang ●
Landsdommer
Holger Kallehauge ●
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof ●
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm ●

*Medlemmer af Forum for
retssikkerhed:*

Professor
Lennart Lynge Andersen ●
Professor dr. jur.
Flemming Balvig ●
Adjunkt ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør H. J. Engbo ●
Professor em. dr. jur. (formand)
Ole Espersen ●
Professor Vagn Greve ●
Professor dr. jur.
Jens Vedsted Hansen ●
Advokat Christian Harlang ●
Professor dr. med. Niels Højby ●
Advokat Thorkild Høyer ●
Dr. med. Torben Ishøj ●
Landsdommer
Holger Kallehauge ●
Professor Ole Krarup ●
Tidligere byretspræsident
Claus Larsen ●
Advokat Helle Lokdam ●
Professor dr. phil. Anker Brink Lund ●
Professor Brian Patrick McGuire ●
Professor dr. jur. Peter Pagh ●
Cand. jur. Ulrich Horst Petersen ●
Seniorkonsulent, cand. jur.
Lars Adam Rehof ●
Overlæge Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand. jur.
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Professor Eva Smith ●
Advokat Tyge Trier ●
Professor Per Ole Träskmann ●
Cand. mag. lic. jur.
Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder. Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.